

Mirjana – izbrisana oseba

Rodila sem se leta 1953 na Ptuju. Mama je bila primorska Slovenka, oče pa je bil rojen v Srbiji, a je živel v Vinkovcih na Hrvaškem. Mamina družina je v dvajsetih letih 20. stol. zbežala pred fašizmom na Štajersko, leta 1941 pa je bila izseljena na Hrvaško, kjer se je mama pridružila NOB. Tam je spoznala očeta in po koncu vojne sta skupaj zaživela na Ptuju. Po rojstvu so me vpisali v državljanško knjigo v Vinkovcih, vendar tam nisem nikoli živela. Osnovno šolo in gimnazijo sem obiskovala na Ptuju, študirala pa sem v Ljubljani. Zaposlila sem se na Kreditni banki Maribor na Ptuju.

Po osamosvojitvi Slovenije leta 1991 je nova država postavila 6-mesečni rok za pridobitev slovenskega državljanstva za vse osebe, ki so živele v Sloveniji, a so prihajale iz nekdanjih jugoslovanskih republik. Tedaj nisem pomislila, da mednje sodim tudi sama. 26. 2. 1992, ko je rok potekel, smo bili vsi, ki nismo zaprosili za slovensko državljanstvo, izbrisani iz registra stalnega prebivališča v RS. S tem smo izgubili vse pravice – pravico do dela, nakupa stanovanja, socialno zavarovanje in pravico do socialnih transferjev. Prenehali smo obstajati. Da sem izbrisana iz registra stalnega prebivališča, sem izvedela šele julija 1992, ob prijavi novorojenega sina na matičnem uradu. Takrat so mi potekli tudi jugoslovanski dokumenti. Nisem vedela, kaj se je v resnici zgodilo, ne tega, koliko oseb je bilo izbranih, predvsem pa ne, zakaj se je to zgodilo. O izbrisu nisem prejela odločbe, zato tudi ni bila možna pritožba. Bilo me je strah, bala sem se govoriti o tem, bala sem se hoditi po mestu. To je trajalo do leta 1994, ko sem izvedela, da si lahko uredim hrvaško državljanstvo. Pred tem na Hrvaško nisem mogla zaradi vojne. Ponovno sem imela osebno izkaznico iz potni list, ponovno sem postala človek. Leta 1999 je ustavno sodišče odločilo, da je bil izbris neustaven in l. 2000 se pridobila dovoljenje za stalno prebivanje, leta 2003 pa tudi državljanstvo Republike Slovenije. Medtem sem hudo zbolela (tuberkuloza in srčni infarkt) in uspela sem si urediti invalidsko pokojnino za 16 let delovne dobe.

Leta 2002 sem sodelovala pri ustanovitvi Društva izbranih na Ptuju. Društvo se je povezalo z Mirovnim inštitutom in organizacijo Amnesty International in kot aktivistka sem začela potovati po Evropi. Postala sem tudi članica beograjske feministične organizacije Žene u crnom, s katero smo l. 2015 organizirali žensko sodišče v Sarajevu, kjer sem sodelovala kot predstavnica Slovenije. Ženske smo pričale o zločinih, ki so se nam zgodili med razpadom Jugoslavije.

Danes se ukvarjam s političnim ozaveščanjem mladih, saj se mi zdi pomembno prispevati k temu, da se jim v prihodnosti ne bi dogajale krivice.